

ACC. N:R M. 9607:1-14.

Landskap: Skåne län

Upptecknat av: E. W. Smith

Härad: Höök

Adress: Kärn, Västarp

Socken: Västarp

Berättat av:

Uppteckningsår: 1945

Född år 1890 i

Lekar och idrotts.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

H. G. 2.

ACC. NR M. 9607:1.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

H. G. 2.

Av de lekar, som förekom
i min tidiga barndom —
således i början av seklet
— erinrar jag mig s. k. "not-
gissning". En i sällska-
pet tog en eller flera
nötter i knutna näven
och vände sig till en
annan i sällskapet och ut-
ropade:
"Skramla, skramla häst!"
"Låt en springa!" sade
den andre.
"Hur många gånger?" frå-
gade den förste.
Svarade då den andre:
"Sex", och den förstnämnde
personen hade sex nötter i

månen, hade den andre gissat rätt och fick behålla nötterna I motsatt fall - om han alltså inte kunde gissa rätt - blev han beledad eller utskrattad.

Det gällde således att gissa antalet nötter i handen genom att ange hur många gånger hästen skulle springa.

En annan gissning gick till så här:

En i sällskapet på ett julkalas vände sig till en annan, räckte fram högra handen knuten och frågade:

"Udd eller maka?"

"Kvast eller saka?" frågade
den andre.

"Hilla eller kläpp?" fråga-
de den förste.

Lovarade den andre: "Kläpp",
och den förste hade en
nöt i näven, var det rätt
gissat, lovarade den andre

"Hilla", och den förste
hade ingen nöt i handen,
var det också rätt gissat.

Lade han däremot "Kläpp",
och den förste hade han
den tom, var det fel
gissat.

Det fanns en lek med
nötter, som gick till så

här:
Man bredde ut en massa
nötter på bordet. En i säll-
skapet utiag bland nötter
na en "räv". Någon annan
i sällskapet blev ombedd
att plocka till sig nöt-
ter tillsammans han kom till
"räven", som vid berö-
ringen uppgav ett ryttan-
de. Så var det slut med
plockandet (Det var naturligt-
vis den som utiag räven
som röt.) Sedan fick en
annan plocka för sig tillsammans
den kom till räven, som
var ny varje gång. Denna
lek var mycket rolig och

marrade alla i sällskapet
att skratta gott.
En lek, som här i bygden
ofta förekom under julen
var "blindbock". Den, som
skulle agera blindbock,
fick sina ögon förbundna
och famlade i detta till-
stånd omkring i stugan
bland sällskapet och kän-
de på de olika personer-
na för att möjligen känna
igen någon. Lyckades detta,
blev den igenkände blind-
bock i stället så fortgick
det undan för undan.
Den fingerkrok brukade man
mycket under julen. Det sked.

de under andra åstider och
så men särskilt under ju-
len. På vårt bygdemål heter
det "dra knog" i stället
för "dra krok".

Brottning hörde samma-
ren till. Den förekom mid-
sommardagen men kunde
även förekomma annars, när
ungdomen samlades. Tog man
kragslag, kunde det dröja
sätt länge, innan den ene
brottaren kom omkull, om
det var goda brottare bi-
da. Togs livtag, skedde av-
görandet fortare. För Bygglag
och livtag kunna väl ej
ej ske på mer än ett sätt,

varför ingen beskrivning
behöves.

"Springa kapp" förekom ock-
så för i tiden. Det
kunde vara många i tävlingen,
och så sprang ^{man} allt vad
kygen höllo till ett
visst mål.

"Väva vadmal" förekom
också. Man ställde sig
i två rader mitt emot
varandra, under det man
klappade med händerna och
sjöng:

"Lä väva vi vadmal,
så slå vi tillsammans.
Väva vadmal och slå fell
samma och låta skeled

ACC. N:R M. 9607:8.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

gå rätt,⁺
väva vadmal och slå till
sammans och låta skeled
gå rätt⁺
Vid ordet "så" i första
versraden ~~str~~ slog man
ihop händerna en gång.
Vid samma ord i andra
versraden slog också ihop
händerna en gång. När
man sedan kom till "Väva
vadmal och slå tillsam-
man etc." klappade i ett
kör. Här sade man, för-
stås, "vällmar", och det sä-
ger man förresten än i
dag. Vad som menas med
"skeled", har jag inte kom-
mit. Det var "lätt" i ett f"rätt."

mit underfund med, men det
har väl något med vävan-
dets gång att göra

"Björndansen skall ha före-
kommit i äldre tider, men
kuru den utfördes, kan
jag inte beskriva

"Ett par parlekar förekommo
"väga", "salt" och mala pep-
par. Talvägningen gick så
till, att en person lade
sig raklång på ryggen mot
marken, varefter en annan
person ställde sig grensle
över honom, fällade ho-
nom mitt på och lyfte ho-
nom upp från marken.
Den upplyftade satte nu

upp kvardet och överkro-
pen och kom i sittande ställ-
ning. Om han nu kunde
det, förstås. Ty leken ford-
rar vighet.

"Mala peppar" kallades här "ma-
la senap. Detta tillgick så,
att två personer fattade
varandra i händerna och
svängde runt. Det hör till
saken, att de skulle hål-
la fötterna tätt intill
varandra och böja överkro-
pen bakåt, så att de lik-
som hängde i varandras ar-
mar.

Det fanns en lek, som hette
"lyfta på raka hasar".

Det tillgick så, att en person lade sig på marken med ryggen nedåt, varefter en annan person fattade honom i benen under vadorna och försökte resa eller rättare lyfta upp honom från marken.

Det gällde för den som upplyftes att ha starka ben, så att inte knäna böjdes och oinbetgjorde upplyftandet. För den upplyftande parten gällde det att vara ^{stark} i armarna.

Jag vet nu inte, om man kunde gå i land med uppgiften. När jag har äsett

ACC. NR M. 9607:12.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sådana försök, ha de miss-
lyckats. Men det var en lek
och som sådan flitigt
övad.

Man övade en lek här
eller man skulle måkända
kalla det ett sällskapspel,
som hette köra kon i
båset. Man lade två pin-
nar på bordet parallellt
med varandra med ett visst
mellanrum. Sedan lade man
en pinne på ~~två~~ tvären,
så att den sammanband
de två andra pinnarna
i den ena ändan. Den bil-
dade sålunda en gavel, och
det hela skulle föreställa

ACC. NR M. 9607:13.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ett bus. En pinne föreställ-
de ko, och med en annan
pinne motade man in den
samma. Det gällde att få
in kon mitt i bålet
med en gång utan någon
många korrigeringar i
bålet. Denna lek praktise-
rades på bjudningar.
Jag hade så nära glömt
en lek, som benämnes
"hoppa bock". Det är en
pölelek. En person ställ-
de sig med knäna och
rygg nedböjda så långt
som möjligt, så att han
liknade en sägbock. En
annan person hoppade

ACC. NR M. 9607:14.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

gränse över boken.
Eller också missade han
och blev hängande på
boken, som då lätt slogs
omkull.

Detta var några lekar, som
lektes här. Några byder
tog man inte, efter vad
jag vet. Man lekte för
nöjes skull. Jag har
aldrig hört säga, att
några lekar, som lektes
i dessa bygder, hade
eller troddes ha någon be-
tydelse för godan.